БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ (21 547)
ЯНВАРИИН 25 СУББОТО 1958 он

Сэн 20 мунгэн.

МУНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Республикымнай ажалшад парти, правительствынгаа Хандалгада эрхим ажалаараа харюусана

Энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 150 хурьга түлжүүлхэ социалис уялга абаһан Закаменай аймагай «Дружба» колхозой түрүү хонишон Цырен Доржиевна Дондокова КПСС-эй Центральна Комитедэй, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Хандалгын харюуда эдэ үдэрнүүдтэ бүри эршэ зоригтойгоор ажаллажа байна. Отарадань шанэ түл түлэг абтажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Дондокова.

А. Мантаевай фото.

Һаалишанай омогорхол

Һаалишан Евдокия Овчинникова Мухаршэбэрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой дүй дүршэл ехэтэй, түрүү һаалишадай нэгэниинь юм. Энэ һаалишан 18 жэлэй туршада таһалгаряагүй мал ажал дээрэ хүдэлмэрилжэ, нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болонхой. Өөрынгөө баян дүй дүршэлые залуу һаалишадта дамжуулан үгэдэг заншалтай.

Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ һаалишан өөрынгөө хаража байһан 14 үнеэнэй тус бүриһөө дунда зэргээр 1330 литр һү һаагаа. Тиигэжэ ажалай нэмэлтэ түлөөһэ 18 центнер һү абаа һэн.

— Манай ажаһуудал үдэрһөө үдэртэ һайжаржа, культурна, хүхюун сэнгэлиг боложо байна. Мүнөө оронойнгоо бүхы хүдөө ажалшадта хандаһан түрэл парти, правительствынгаа Хандалгаар зоригжожо, хүдөө ажахыгаа эрид хүгжөөхэ, һү, мяха, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсөөр ойрын 2—3 жэлэй туршада США-е хүсэхэ гэһэн зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсажа, мүнөө жэлдэ бүри һайн амжалта туйлахаб,—гэжэ нүхэр Овчинникова мэдүүлнэ.

Энэ жэлдэ түрүү һаалишан үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха уялга абанхай.

Лубсан-Дондок Гомбоев,
ВЛКСМ-эй Мухаршэбэрэй айкомой инструктор.

Хэнзэнүүд олоор абтахань

Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишод үнгэрэгшэ жэлдэ хони үсхэбэрилхэ талаар муу бэшэ үрэ дүн туйлаа. Эндэхид хонидойнгоо тоо толгой олошоруулха түсэбөө 112 процент дүүргэжэ, 100 эхэ хонин бүриһөө 93 хурьга абажа, түлжүүлээ юм.

СССР-эй Верховно Соведэй Сессиин Хандалгаар зоригжожо, эндэхи хонишод мүнөө жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 145—150 хурьга түлжүүлхээр, хонин бүриһөө 3,6 килограмм нооһо хайшалхаар шиидээ һэн. Тиихэдэ колхозой зарим түрүү хонишод Г. Замбуланова, Я. Очирова, Б. Раднаева гэгшэдэй отарынхид бүришье дээшэлүүлэгдэһэн уялга абанхай. Тэдэнэр 100 хонин бүриһөө 160 хурьга абажа түлжүүлхэ юм.

Эндэхи хонишод абаһан уялгануудаа дүүргэхын түлөө хэзээ хэзээнэйхиһээ оролдосотойгоор ажаллана.

Мүнөө энэ колхозой отарануудта мянга гаран хурьган абтаад, бүрин бүтэнөөр түлжүүлэгдэжэ байнхай. Январиин эсэс болотор хамтадаа 3000 шахуу хурьган абтахаар хараалагдана.

Хурьгалһан хонид хахад һара тухай болоод дахин ороондо оруулагдана. Хурьгалһан хонидой дахин ороондо орохо сагые алдахагүйн тулада искусственна аргаар урэжүүлхэ хоёр пункт нээгдэнхэй. Мүн ойрын үдэрнүүдтэ хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ үшөө нэгэ пункт шэнээр нээгдэхэнь.

Колхозой түрүү хонишод нүхэд Г. Замбуланова, Я. Очирова, Д. Галданова гэгшэдэй отарануудта хурьгалһан хонид зүбөөр харууһалагдажа, һайнаар эдеэлүүлэгдэжэ байһан хадаа олоороо үрэжүүлэгдэнэ. Мүнөө хонишод КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалга бэшэгтэй танилсажа, ажалдаа бии байһан дутагдалнуудые усадхахын, абаһан уялгануудаа бэелүүлхын түлөө үсэд нэтэрүүгээр хүдэлмэрилжэ байнхай.

Д. Доржиев.

Гахайн мяха бүри ехээр абахын түлөө

Мяха, һү, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн бүгэдэарадай зорилгые бэелүүлэлсэхын түлөө тэмсэжэ, Иволгын аймагай «Коминтерн» колхозой гахайшад үнгэрэгшэ жэлдэ муу бэшэ үрэ дүн туйлаа. Жэшээлхэдэ, үсхэбэридэ байһан эхэ гахай бүриһөө 20 поршоонхо абаа.

Мүнөө жэлдэ эхэ гахай бүриһөө 25 поршоонхо, нэгэ түрүүлээд үүсэлэгдэхэ гахайһаа 8 поршоонхо абажа түлжүүлхэ уялга абанхай. Гадна 300 гахай шахажа, толгой бүриинь 80 килограмм шэгнүүртэй болгожо, гүрэндэ тушааха, худалдаха юм. Тиигэжэ эндэхи гахайшад орон доторoo мал ажалай продуктнуудые элбэг ехэ болгохо гэһэн парти, правительствынгаа табиһан зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха хүсэлэнтэй.

А. Лхамажалов.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ НҮҮРҺЭНЭЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН БУХЫ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ ВОРОШИЛОВГРАДСКА ОБЛАСТИИН „ДОНБАССАНТРАЦИТ" КОМБИНАДАЙ ШАХТЁРНУУД ХАНДАБА

Ворошиловградска областиин «Донбассантрацит» комбинадай шахтёрнууд СССР-эй нүүрһэнэй промышленностиин бүхы хүдэлмэришэдтэ, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаа. 1958 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын, продукциин үнэ сэнгые доошолуулхын түлөө үргэн ехэ социалис мүрысөө дэлгэрүүлэе гэжэ тэдэнэр уряална.

Арга боломжонуудаа хаража үзөөд байхадаа, «Донбассантрацит» комбинат 1958 оной һүүл болотор түсэбһөө гадуур 200 мянган тонно шулуу нүүрһэ малтан абаха гэһэн уялга абаба. Тэрэнэйнгээ 50 мянган тонныень Верховно Соведэй һунгалтын үдэр болотор абаха юм. Мүн нүүрһэ абалгын хүдэлмэрине эмхидхэн һайжаруулха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, нүүрһэнэй үнэ сэнгые доошолуулха, байрын гэрнүүдые бариха талаар дээшэлүүлэгдэһэн уялга абтаа. (ТАСС).

КПСС-эй ЦК-да Австриин компартиин партийна хүдэлмэрилэгшэдэй делегацитай уулзалга болобо

Советскэ Союзай ажабайдалтай, партийна, советскэ, профсоюзна болон ниитын бусад организацинуудай хүдэлмэритэй танилсаха зорилгоор Австриин компартиин партийна хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци байгша оной январиин 4-һөө хойшо СССР-тэ айлшалжа байна. Январиин 22-то КПСС-эй ЦК-да энэ делегацитай уулзалга хэгдээ.

КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь М. А. Суслов, КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн Б. Н. Пономарев болон КПА-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн нүхэр Иозеф Лаушер түрүүтэй Австриин компартиин партийна хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци хөөрэлдөөндэ хабаадаба.

КПСС-эй ЦК-гэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд нүхэд В. П. Терешкин, В. М. Хвостов хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

Үнэн зүрхэнэй, хани барисаанай оршон байдалда хөөрэлдөөн үнгэрөө. (ТАСС).

Индиин ойн баярта зорюулагдаһан вечер

Январиин 23-да Москвагай предприятинуудай хүдэлмэришэд, албахаагшад, студентнэр, наука, соёл культурын ажал-ябуулагшад Центральна лекториин ехэ зал соо суглараба. Индиин Республикын байгуулагдаһан ойн баярта энэ вечер зорюулагдаа. Политическэ, научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна общество, СССР-эй залуушуулай организацинуудай комитет энэ вечер эмхидхээ юм. Академик М. Б. Митин оролтын үгэ хэлэжэ, суглаанда байлсаһан Индиин посольствын хүдэлмэрилэгшэдые халуунаар амаршалаа.

Индиин Республикын байгуулагдаһан ушар Азиин түүхэдэ, мүнөө үеын байдалда болоһон элитэ ехэ хэрэгүүдэй нэгэн гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Мүнөө Инди уласхоорондын айхабтар ехэ ажал-ябуулга эрхилжэ, эб найрамдалай, түрүү политика ябуулдаг дээрэһээ арадуудай дунда хүндэтэй болонхой.

Индидэ ошоод ерэгшэд — академик И. И. Артоболевский, ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй секретарь С. К. Романовский, манай болон Индиин артистнуудай хамтаржа хэһэн «Гурбан далайн саана ошолго» гэжэ фильмые табигшадай нэгэн — кинорежиссер В. М. Пронин, тэрэшэлэн уранзурааша В. С. Климашин, совет эхэнэрнүүдэй комитедэй харюусалгата секретарь Л. И. Петрова гэгшэд вечер дээрэ үгэ хэлээ.

СССР-тэ байдаг Индиин посольствын нэгэдэхи секретарь В. К. Ахуджа вечерэй түгэсхэлдэ үгэ хэлэжэ, совет хүнүүдтэ баясхалан хүргөө. (ТАСС).

Хоёрдохи хэмэл одон дабшаһаар

Январиин 24-нэй үглөөнэй 6 часта хоёрдохи хэмэл одон бүмбэрсэг дэлхэйе 1161 дахин тойроо. (ТАСС).

Урматай, баяртайгаар угтабабди

...най колхозой гэшүүд хүдөө ...хын хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгые угаа ехэ дэбжэлтэйгээр угтажа, удхашанартайнь танилсажа захалаа. Мүнөө колхозой агитаторнууд гүүртэ болон ...ануудай малшадта энэ Хандалгые уншажа, удхашанар, зорилгыень тайлбарилжа үгэнэ.

...элһээ жэлдэ урган хүгжэжэ ...аа хүдөө ажахыгаа улам саашань хүгжөөжэ, һү, тоһо, мяханай бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын ...нүүдтэ хүсэхэ гэһэн зорилго ...гдана. Энэ зорилго бэелүүлхэ ...арад зоноймнай ажабайдал ...м баян дэлгэр болохо, гүрэн ...мнай улам хүсэтэй болохо гэжэ манай колхозник бүхэн мэдэрнэ. Тиин энэ Хандалгын харюуда ...най колхозникууд улам эршэтэйгээр ажаллаха байһаниинь дамжаггүй.

Мүнөө жэлдэ ниитынгээ малай ...лжэлгэ, түл абалгаяа эмхитэй ...аар үнгэргэхые, ерэхэ хабарайнгаа тарилга түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтахые оролдоно. Тиигэжэ ...рэгшэ жэлдэ туйлаһан зарим ...ы амжалтаяа улам арьбадхахын ...ада бүри дээшэлүүлэгдэһэн ...ануудые абаабди. Жэшээлхэдэ, ...рэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө ...да зэргээр 1650 литр һү һааһан, ...н бүриһөө дунда зэргээр 2,6 ...ограмм нооһо хайшалһан, 100 ...н бүриһөө 87 хурьга абажа түлжүүлһэн байгаа һаа, мүнөө жэлдэ ...эн бүриһөө 2000 литр һү һаажа, ...н бүриһөө 3 килограммһаа бабэшэ нооһо хайшалха, 100 эхэ ...н бүриһөө 145 хурьга түлжүүлхэ уялга абаабди.

Манай колхозой түрүү малшадай ...дүршэл энэ зорилгоёо амжалтайгаар бэелүүлжэ шадаха арга ...омжотой байһыемнай гэршэлнэ. ...шээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн ...иһөө 2200—2500 литр һү һааһан ...лишад Цыренханда Доржиева, ...гор Базарова, Евдокия Пунцуева, Цымжит Балданова болон ...эд энэ Хандалгатай танилсаад ...хадаа, мүнөө жэлдэ үнеэн бүри... 2300—2700 литр һү һааха уялга ...а. Эдэ һаалишаднай мүнөө үбэ... үедэ үнеэн бүриһөө хахад пүүд һаахые оролдоно.

Мүнөө манай хонишод хориинхидой жэшээгээр 1958 ондо хонидоо олоор хэнзэлүүлжэ, хурьга олоор абаха гэжэ шиидэнхэй. Үнгэрэгшэ жэлдэ оролдосотойгоор хүдэлһэн хонишод Зандара Будаев, Ханда Дагбаева болон бусад 100 эхэ хонин бүриһөө 155 хурьга түлжүүлхэ уялга абанхай. Эдэ хонишод 1957 ондо 100 хонин бүриһөө 98—100 хурьга абажа түлжүүлээ һэн.

Мүнөө Соолгото гэжэ газарта үбэлжэжэ байһан Зандара Будаевай отарада 400 шахуу хурьган абтаад, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Колхознай хамтадаа мянга шахуу хурьгатай болонхой.

Манай колхозой хонин ажал үшөөл муугаар хүгжөөгдэнэ. Хонидой нооһонһоо энэ жэлдэ 500 мянган түхэригэй олзо доход абтаа. Энэмнай колхозой бүхы олзо доходой 30 шахуу процентнь юм. Тиимэһээ энэ һалбаряа бүри олзо ехэтэй, ажахынгаа гол һалбаринуудай нэгэн болгохые оролдохобди.

Манай колхоз һүүлэй 3—4 жэлэй туршада малай байрануудые бариха, тэжээл элбэгээр бэлдэхэ асуудалнуудые һайнаар шиидхэжэ байнхай. Мүнөө бүхы һаамхай үнеэд, эхэ хонид типовой байрада үбэлжүүлэгдэнэ. Малшадта гэр байра олоор баригдаа. Саашадаашье энэ хүдэлмэриие бүри үргэнөөр ябуулхабди.

Мүн газар тарялангайнгаа ургаса дээшэлүүлхэ тусгаар хэмжээ ябуулгануудые хараалжа байнабди.

Мүнөө ажахын жэл дүүрэжэ, шэнэ жэлдэ ажаллажа байнабди. Үнгэрһэн жэлэй дүнгөөр, колхознигуудайнгаа ажалта үдэр бүхэндэ 6 түхэригһөө бага бэшые хубааха аргатай болонхойбди.

Тиигэжэ манай колхозой гэшүүд үнгэрһэн жэлэйнгээ үрэ дүнгүүдые, ашаглагдаагүй байһан арга боломжонуудаа һайса хаража үзөөд, 1958 ондо хараалһан хэмжээнүүдээ, абаһан уялгануудаа заатагүй дүүргэхые оролдоно. Манай колхознигууд энэ Хандалгатай танилсахадаа, һү, мяха, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсөөр Америкын Холбоото Штадуудые ойрын хоёр жэл соо хүсэхэ аргатайбди гэжэ мэдүүлхэ байна.

Батомунко Цыдыпов,
«Улаан Ярууна» колхозой түрүүлэгшэ.

Нарһата.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ҺУНГАЛТЫН УРДА ТЭЭ

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТКОВО КОМИССИДА ОРОХО КАНДИДАДУУД ДЭБЖҮҮЛЭГДЭНЭ

Ленинэй орденто Улан-Удын паровозо-вагонно заводой цехүүдээр һунгуулиин Участково комиссинуудта орохо кандидадуудые дэбжүүлхэ олоной суглаанууд боложо эхилээ.

Иимэ суглаан вагон-хабсаралгын цехтэ үдын сайлалганай үеэр болобо. Цехын партийна организациин суглаан дээрэ модошо дархан нүхэр Эпов үгэ абаад, иигэжэ хэлэбэ:

— Һунгуулиин Участково комиссиин үүргэ болон хүдэлмэринь ехэ харюусалгатай, хүндэтэй байна. Энэ хүдэлмэридэ үүсхэлтэй, оролдосотой нүхэрөө эльгээхэ ёһотойбди. Минии һанахада, вагон-задалдаг участогай начальник Сергей Тихонович Фомин энэ комиссида оробол, манай этигэл найдабарие дүүргэжэ шадаха байха.

Нүхэр Эповэй дурадхалые коммунист Ковалев болон бусад һайшаан дэмжээ.

Цехын профсоюзна организациһаа экономист Алексей Алексеевич Смирнов, цехын коллективһээ мастер Людмила Александровна Дымшакова гэгшэд һунгуулиин Участково комиссида орохо кандидадууд болгогдон дэбжүүлэгдээ.

Ч. Степанов.

Сэлэнгын аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой культбазые даагша, агитатор И. Р. Тугутов колхознигуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулдаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Тугутов газетэдэ гараһан һүүлшын һонинуудые уншажа байна.

А. Мантаевай фото.

Олониитые элсүүлнэ

Түнхэнэй аймагай «Искра» колхозой һү һаалиин фермэ Доодо Боори нютагта тогтонхой.

Агитаторнууд—багша Екатерина Федорова, колхозой гэшүүн Нина Сыренова фермын малшадай дунда хүндэтэй болонхой. Эдэ нүхэд саг сагтаа ерэжэ, малшадта газетэ уншадаг, хөөрэлдөө хэдэг, «дайшалхы хуудаһа» гаргадаг юм.

СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указай гараһанһаа хойшо агитаторнууд хэдэн хөөрэлдөө хэжэ, һунгуулиин округуудтай, һунгуулиин Дүримтэй һунгагшадые танилсуулаа. Мүнөө агитаторнууд малшадай дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлжэ, СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые ажалай амжалтануудаар угтаха хэрэгтэ тэдэниие элсүүлнэ.

И. Демин.

АГИТАТОРНУУДАЙ ЗҮБЛӨӨН

Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын агитпунктда (даагшань нүхэр А. А. Кушнарев) агитатор, лекторнүүдэй зүблөөн һаяхан болобо. Тэрээндэ Суулгын МТС-эй, Суулгын дунда һургуулиин, «Ошон» колхозой партийна организацинуудай агитаторнууд хабаадалсаа.

«Ошон» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Л. Ц. Цыренов, Суулгын МТС-эй главна инженер Г. М. Кучумов даадаг үйлэдбэринүүдэйнгээ ажал хүдэлмэри, гол зорилгонууд тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгэбэ. Тус колхозойхид энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 150 хурьга абаха, хонин бүриһөө 3,2—4 килограмм нооһо хайшалхабди гэнхэй. Эдэ уялгануудаа дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ колхознигуудые элсүүлхэ гээшэ агитаторнуудай шухала зорилго болоно.

СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтын бэлэдхэлэй үедэ ойлгууламжын хүдэлмэри хайшан гэжэ ябуулха тухай агитпунктые даагша нүхэр Кушнарев элидхэл хээ. Һүүлээрнь КПСС-эй айкомой секретарь Ц. О. Цыбиков коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Москвада болоһон Зүблөөнүүдэй дүнгүүд тухай лекци уншаба.

Мүн агитпунктын түсэб баталагдаа. Мүнөө агитаторнууд һунгагшадай дунда хөөрэлдөө хэжэ байна.

Б. Цыренов.

ХОНИШОД, ЗООТЕХНИГҮҮД, ТЕХНИК-ҮРЭЖҮҮЛЭГШЭД!

***ЭНЭЭНИИЕ БУ МАРТАГТЫ:** хурьгалһанайнгаа һүүлдэ хонин 2—3 долоон хоногой туршада ороондо орохо ототой ябадаг юм*

ЭНЭ САГЫЕНЬ АЛДАНГҮЙ, ХУРЬГАЛҺАН БУХЫ ХОНИДОО ДАХИН ХЭНЗЭЛҮҮЛХЭЭР ОРООНДО ОРУУЛАЯ!

☆ ☆ ☆

Г. Ф. ГАРИФУЛИНА.

Хэжэнгын аймагай «Эрдэм» колхозой ахалагша хонишон Галица Факреевна Гарифулина үнгэрэгшэ жэлдэ 367 эхэ хонинһоо 340 хурьга абажа түлжүүлээ. Хонин бүриһөө 3 килограмм 200 грамм нооһо абаа. Мүнөө жэл нүхэр Гарифулина 100 эхэ хонин бүриһөө 140 хурьга абаха гэһэн уялгатай. Абаһан энэ уялгаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө хурьгалһан хонидоо ороондо оруулжа, хурьгадаа бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ байна.

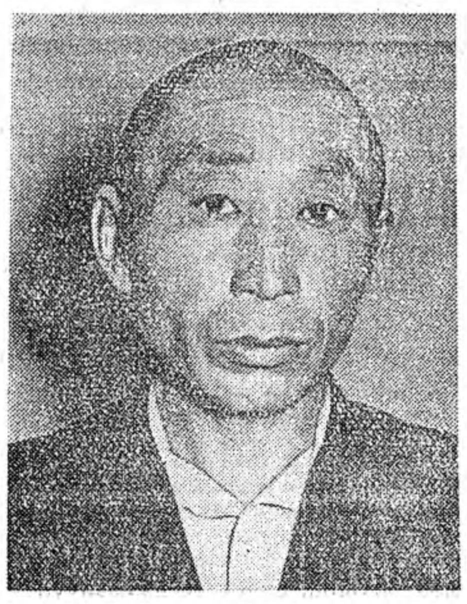

Ц. С. ЗАМБАЛАЕВ.

Торгин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой ахалагша хонишон Цырендоржо Сынгеевич Замбалаев энэ ажалда 5-дахи жэлээ хүдэлжэ байнхай. Хонидоо һайнаар харууһалжа, жэлһээ жэл бүри нооһо ехээр абаһа, олон хурьгадые түлжүүлнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ хонин бүриһөө 3 килограмм нооһо абаа. 100 хонин бүриһөө 110 хурьга тэнжүүлээ. Мүнөө жэлдэ бүри дээшэлүүлэгдэһэн уялга абанхай.

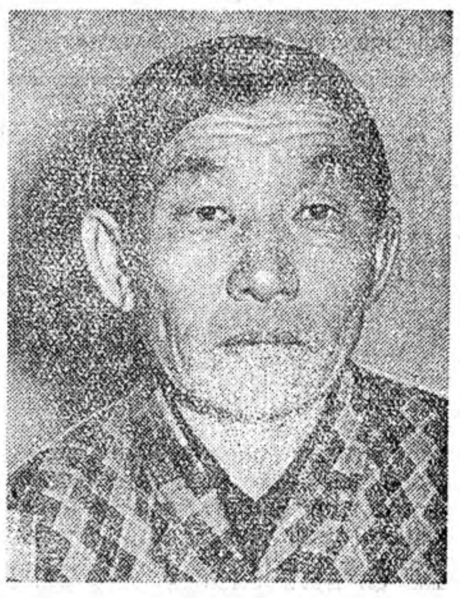

Д. ЛОДОЕВА.

Яруунын аймагай «Улаан Яруна» колхоздо Демид Лодоева хорин жэлэй туршада хонишоноор хүдэлнэ. Энэ үе соогоо Демид Лодоева түрэл колхоздоо хэдэн мянган хонин, хэдэн зуун центнер нооһо үгөө. 1957 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриһөө 2,508 килограмм нооһо хайшалаа. Мүнөө жэлдэ энэ хонишон улаан одонойхидһоо гээгдэхэгүй зорилго таблад, хүдэлжэ байнхай.

Л. Хайдуровой, А. Мантаевай фото.

УДААРУУЛЖА БОЛОХОГҮЙ

Энэ жэлдэ Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид 100 эхэ хонин бүриһөө 160 хурьга абаха гэжэ шиидэнхэй. Абаһан уялгаяа дүүргэхэдээ энэ колхоз хонидойнгоо тоо толгойе 48 процентээр олошоруулха юм.

Хонидоо олоор хэнзэлүүлхын тулада хаһа саг соонь үрэжүүлгын хүдэлмэри һайнаар эмхидхэхэ тон шухала болоно. Хэрбээ, хонидой отоной болзорые алдаа һаа, абаһан уялгануудынь миил саарһан дээрээ үлэхэ бшуу.

Харанхын хониной отарынхид (комплексно бригадын бригадирынь нүхэр С. Ц. Ганжуров, отарые даагша нүхэр Б. Тугутов) январиин 1 хүрэтэр 50-яад хурьга абаа. Теэд январиин 15-най мэдээгээр, энэ отарынхид оройдоол хурьгалһан 12 хони хусада табиһан байна. Отарануудта байһан хусануудынь хүшэ шадалаар муушаг, ороондо ёһоор ябанагүй.

Эндэ байрын үгы дээрэһээ искусственна үрэжүүлгын пункт нээгдэнэгүй. Хонидынь үбһэ тэжээлээр дуталдана, илангаяа хурьгалһан хонидынь туража байна. Үбһэ тэжээл шэрэхэ автомашинань эбдэржэ, урагшаа ябанагүй.

— Колхозоймнайшье, Погранична МТС-эйшье хүдөө ажахын мэргэжэлтэд—зоотехнигүүд, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд намарһаа хойшо үзэгдөөгүй,—гэжэ эндэхи хонишод мэдүүлнэ. Түл абалгын харюусалгатай үедэ МТС-эй зоотехнигүүд нүхэд Артамонов, Будаев, колхозой зоотехник нүхэр Черницына гэгшэд хонишодто бодото туһаламжа хүргэнэгүй.

Колхозой центр Усть-Кяхта тосхондо эхэ хонидой хоёр отара байрладаг. Эндэ искусственна үрэжүүлгын пункт (техник-үрэжүүлэгшэнь зоотехник нүхэр П. Я. Черницына) нээгдэһэн нэрэтэй. Теэд январиин 15 болотор эндэ нэгэшье хонин үрэжүүлэгдээгүй. Эдэ хоёр отарануудта декабрь, январь соо 300-гаад хонид хурьгалаа.

—Хусануудаа, мүн хурьгалһан хонидоо һайнаар эдеэлүүлнэбди, теэд хонидһай ототой боложо үгэнэгүй, яаха зон гээшэбибди,—гэжэ ОТФ-е даагша нүхэр Д. Будажапов хэлэнэ.

Ямар шалтагаанһаа үрэжүүлгын хүдэлмэри һаатанаб, юундэ эхэ хонидынь ороондо ороногүйб гэжэ тодорхойлходо пимэ.

Эхэ хонидынь намарһаа хойшо һайнаар харууһалагдаагүй, эдеэлүүлэгдээгүй, мүнөө тэдэнэйнь шадал тамир һула. Мүн хусануудаашье һаянайл һайса эдеэлүүлжэ эхилээ. Хонидтоо хоол болохогүй, шанар муутай, гуташаһан үбһэ тэжээл эдюулнэ. Хашаа хорёонуудтань кормушка хэгдээгүй, үбһэ тэжээлынь хонидой хүл доро үгтэнэ.

«Хониднай отогүй» гэжэ шалтаад, зарим үдэрнүүдтэ үрэжүүлгын хүдэлмэри ябуулагданагүй.

Бэдэрдэг хусануудта үндэгэ, морковь гэхэ мэтэ тэжээл үгтэнэгүй. Хүйтэндэ газаа хашаан соо хүгтэй хусануудаа хонидтоо табижа бэдэрүүлхэдэнь, хонидынь ороондо ороногүй бшуу.

Калининай нэрэмжэтэ колхозой хонишод абаһан уялгануудаа бэелүүлхын тулада февралиин 20 хүрэтэр бүхы хурьгалһан хонидоо үрэжүүлхэ зэргэтэй.

Д. Болхоев, манай корр.

Сагыень алданагүй

Олоорнь хэнзэлүүлжэ, хонидойнгоо тоо толгой эрид олошоруулха гэһэн Хориин аймагай улаан одонойхидой үүсхэл хаа хаанагүй халуунаар дэмжэгдээ.

Энэ үүсхэлые Заиграйн аймагай Димитровэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү хонишон Галсан Холхоевой отарынхид тон халуунаар һайшаан дэмжээд, мүнөө жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 150 хурьга абажа түлжүүлхээр шиидээ һэн.

—Хони хэнзэлүүлхэ гээшэ мэдэгдээ, дуулдаагүй хэрэг бэшэ ха юм. Тиимэһээ бидэнэр мүнөө эртэ хурьгалһануудыень бүдүүн, шэмэтэ тэжээлээр хүсэд хангаад, шадал тамир һайнтай байлгажа хонидойнгоо отоной хаһа алдангүй, ороондо оруулаад байбал, абаһан уялгаяа амжалтатай дүүргэжэ шадахабди,—гэжэ хонишон Холхоев мэдүүлнэ.

Мүнөө энэ отарын 353 эхэ хонидой 274-ниинь хурьгалаа. Абтаһан түлынь гарза хоролтогүй түлжүүлэгдэжэ байна. Хурьгалһан хонидой олонхинь үрэжүүлэгдээ.

Тиигэжэ эндэхи хонишод парти, правительствын Хандалгада бодото ажалаараа харюусажа байна. Февралиин 1 болотор бүхы эхэ хонидоо дахин ороондо оруулха, мүн хурьгадаа бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэбди гэжэ тэдэнэр найдуулба.

Г. Казарбин.

Хонидоо үрэжүүлжэ байна

Хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ гээшэ хонидой һубайралгые усадхаха, мүн тэдэнэй үүлтэр һайжаруулха, нооһо ехээр абаха хэрэгтэ ехэхэн удхашанартай байна бшуу. Мүнөө республикын бүхы колхозуудта хонидоо хэнзэлүүлжэ, хурьга олоор абаха гэһэн тон харюусалгатай зорилгын табигдаад байхада техник-үрэжүүлэгшэдэй үүргэ нилээд ехэ болоно.

Түнхэнэй аймагай «Заря» колхоздо техник-үрэжүүлэгшээр Николай Власин ажалладаг юм. Энэ колхозойхид үнгэрэгшэ жэлдэ июль соо 330 хонидые искусственна аргаар үрэжүүлээ һэн. Тиигэжэ декабрь һараһаа хонидынь хурьгалжа эхилээ. Мүнөө эндэ 320 хурьган абтаад, бүрин бүтэнөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Бэшэ хонидынь ойрын үдэрнүүдтэ хурьгалхань.

Техник-үрэжүүлэгшэ Власин, мүн колхозой зоотехник Федоров гэгшэдэй оролдосото ажалай ашаар искусственна аргаар үрэжүүлэгдэһэн хонидой нэгэнииншье һубайраагүй, һайн үүлтэрэй хурьгад абтаа.

Мүнөө эндэхид хурьгалһан хонидоо зүбөөр харууһалжа, эдеэлүүлжэ, хаһа саг соонь үдэртөө хоёр дахин үрэжүүлнэ. Һүүлэй мэдээгээр эндэ 200 гаран хонин үрэжүүлэгдээд байнхай.

Д. Кистенев,
Түнхэнэй МТС-эй зоотехник.

Хэлсэһэнээ хэзээ хүсэлдүүлхэ юм

Сухара голой хойто бэеэр Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хэдэн отаранууд байралдаг юм. Мүнөө жэлдэ эндэхи хонишод хонидоо олоорнь хэнзэлүүлжэ, олон хурьгадые абахаар шиидэнхэй.

Колхозой ахалагша хонишон Илларион Ревенскиин бригадынхид 500-гаад эхэ хонидһоо 750-һаа үсөөн бэшэ хурьга, хонин бүриһөө 4,5 килограмм нооһо хайшалха уялгатай.

Хонишод абаһан уялгануудаа дүүргэхын түлөө ехээр оролдожо ажаллана. Теэд колхозой правлени хонишодтоо бодото туһаламжа хүргэнэгүй. Тэдэнии зохид гэр байраар хүсэд хангананагүй, хонишодой ажал хүдэлмэридэ дутагдал олон байһаар.

Мүнөө энэ отарын хонид хүшэ шадалаар тиимэ һайн бэшэ. Юуб гэхэдэ, зун намартаа хонидой эгээл таргалха үедэ отара дээрэ хонишод дутуу байжа, нүхэр И. Ревенский гансааран бүхэли һараар отарынгаа хонидые харууһалха баатай болодог байгаа.

—Хониднай хурьгалжа захалаа, хүсэ шадалаар муушаг. Тэрэ мүртөө үбһэ тэжээл муутай, хонидоо үжэһэн үбһэ, һолоомоор лэ ондо оруулжа байнабди,—гэжэ хонишон нүхэр Н. Непогодев хэлэнэ.

Үнэхөөрөөшье, энэ отара дээрэ бэлдэгдэһэн тэжээлынь тон бага. Һолоомо оройдоо зөөгдэжэ абтаагүй тооной. Хонишодой өөһэдынгөө хүсөөр намартаа зөөжэ абаһан үбһэниинь дууһажа байна. Мүнөө эндэ 3 хүн ажаллажа байдаг. Теэд хурьгадые абаха үедэ хонишод, хурьгашад нэмэжэ үгтөөгүй. Хурьгадай байра ёһоор дулаалагдаагүй. Досоонь ходо нойтон байдаг. Хурьгадта тусхай таһалга, хаалтанууд түхеэрэгдээгүй байһаар.

Үнгэрэгшэ жэлдэ отарын хонид искусственна аргаар үрэжүүлэгдээгүй, миил зүндөө ябажа ороондо оруулагдаа. Тиимэһээ мүнөө хэды хонидой, хэзээ хурьгалхые мэдэхын аргагүй. Хурьгад үсөөн абтана. Үшөө декабрь һара соо 50-яад хурьган абтахаар хараалагдаһан аад, январиин тэн болотор оройдоол 20 гаран хурьган абтаһан байха юм. Гадна, отара дээрэ 10-аад хуса бии аад, тэдэнь һая болотор хонидоороо суг ябажа, шадал хүсэ багатай болонхой. Теэд мүнөөшье хусануудаа һайн тэжээл дээрэ байлгажа, хонидоо үрэжүүлхые оролдоногүй.

Мүн энэ отаратай зэргэлээд байһан Михаил Ревенскиин отарада олон хурьгад абтанхай. Хамта 475 эхэ хонидой 300 гараниинь хурьгалаа. Тэдэнэй 100 шахуу хонидынь декабрь соо хурьгалһан байха юм. Эртэ хурьгалһан хонид мүнөө болотор ороондо хүсэд оруулагдаагүй. Хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри эмхидхэгдэнэгүй. Мүнөө оройдоол гуша гаран хонид ороондо оруулагдаһан нэрэтэй.

Колхозой правлениидэ хэлсэгдэһэн хэлсээн миил саарһан дээрээ үлэжэ байна. Эндэ искусственна үрэжүүлгын пункт нээхэ гэр үглөө мүнөө бэлэн болохо юм гэлсэгдэһээр һара шахуу болобо. Энээн тушаа колхозой правлениһээ (түрүүлэгшэнь К. Перевалов) шангаар асуугдахаар болоо.

Т. Гармаев, манай корр.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын хүндэлэлдэ

Ажалай вахтада жагсаба

Түмэр замай Улан-Удын узелай хүдэлмэришэд СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтын үдэрые ажалай амжалтаар угтаха гэжэ шиидээд, ажалай вахтада жагсажа эхилбэ. Станциин вагонно деподо социалис мүрысөөн шэнэ хүсөөр дэлгэрэнхэй. Депогой хабсаралгын цехтэ комсомол-залуушууд шэн зоригто ажалаараа жэлэй түрүүшын үдэрһөө хойшо түрүүлжэ ябана.

Комсомолец Петр Белоусов вагонуудай рессор болон бусад детальнуудые заһабарилдаг юм. Энэ новаторай хэһэн хүдэлмэриие бусадтай жэшэбэл, нилээд дээгүүр байдаг.

—Петр бидэ хоёр хоорондоо мүрысэн хүдэлмэрилнэбди,—гэжэ хажуудань хүдэлмэрилжэ байһан слесарь Иван Ивлев хөөрэнэ.—Теэд нүхэрни һүүлэй үдэрнүүдтэ намаяа холо ахижа гараба. Халаан бүхэндэл 4 нормо үгэдэг болошоо.

—Шимни намаяа дэн ехээр бү магтал даа,—гэжэ Петр Белоусов харюусаад,—оролдоол һаа, шишье 4-һөө дээшэ нормо дүүргэхэ аргатайш.

—Оролдохол даа, мартын 16-най үдэр гүрэн түрынгөө дээдэ органда һунгагдаха түрүү нүхэдтөө голосуудаа үгэхэеэ ерэхэдээ, тус бүридөө ажалай бэлэгүүдтэй байха ёһотойбди. Энэ үе соо би 5 һарын даалгабари дүүргэхэ зорилготойб,—гэжэ Владимир Малухин тэрэ хоёрой хөөрэлдөөндэ хамааржа эхилнэ...

Депогой хүндэлэлэй доска дээрэ эдэ нүхэдэй нэрэ обог һараһаа һарада бэшээтэй байдагынь миин бэшэ юм. Үнгэрһэн жэлдэ эдэ комсомолшууд тус бүридөө 2—3 жэлэй даалгабари дүүргэжэ гаранхай. Депогой комсомольско болон профсоюзна организацинууд эдэ новаторнуудайнгаа хүдэлмэриин дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохын түлөө ехэ оролдолго гаргана.

И. Воробьев.

Амжалтаяа арьбадхахын түлөө

Маслопромой Кударын аймагай конторын хүдэлмэришэд 1957 ондо һайнаар хүдэлмэрилжэ, продукци үйлэдбэрилхэ гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргээ һэн. Мүнөө тус конторын хүдэлмэришэд туйлаһан тэрэ амжалтаяа саашадань арьбадхахын тулада ехэ оролдолго гаргажа байна. Энэ жэлдэ сагаан тоһо абалга нёдондонойхиһоо һурагтүй ехээр дээшэлүүлхээр хараалагданхай.

Конторын шофёрнууд нүхэд Климов, Злыгостев болон бусад хүдэлмэришэд ажал хэрэгтээ үнэн сэхээр хандажа, колхозуудай фермэнүүдһээ тушаагдаһан һү элбэгээр шэрэжэ байна.

С. Таханов.

Хүдэлмэришэдэй хүсэл

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой арматурын цех. Халуун хүдэлмэриин хаһа түлэг дундаа ябажа байба. Хэдэн тонным шэгнүүртэй ехэ детальнууд кранаар үргэгдэжэ, хэрэгтэй газартаа түргэнөөр абаашагдана. Элдэб станогуудай түерхэ абяан таһалданагүй.

Дээрэ үргэгдэһэн арматурын хажууда электрогагнуури хэжэ байһан нэгэ хүдэлмэришэн сог улаан шэрээдэһэнэй сэсэртэр гагнана. Энэ хүдэлмэришэн социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ хододоо ябалсадаг нүхэр Тимофеев байба.

—Зургаадахи табанжэлэй дүрбэдэхи жэл—1958 он Эхэ ороноймнай түүхэдэ ажалай бүри ехэ амжалта асарха ёһотой,—гэжэ Александр Тимофеев хөөрэжэ эхилбэ.— Энэ жэлдэ гүрэн түрынгөө дээдэ орган болохо Верховно Соведтэ түрүү хүнүүдээ шэнээр һунгахамнай. Тиимэһээ мүнөө хүн бүхэмнай һунгалтын үдэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гэжэ шиидэнхэй. Тэрэ тоодо, мүн бишье шадалаараал боложо байнаб. Жэлэй түрүүшын үдэрһөө нормоёо 250 процентһээ доошо бэшээр дүүргэжэ ябанаб...

Үнэхөөрөөшье, заводой арматурын цехтэ мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэрэнхэй юм. Хүн бүхэн шэнээр абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө ехэ оролдолго гаргана.

Цехын гол участогуудай нэгэндэ токарна хэдэн станогууд зэргэлүүлэн табяатай. Эдэ станогуудта хүдэлмэрилдэг токарьнууд элдэб детальнуудые бүтээнэ. Эндэ ерэһэн нормировщик басаган хүдэлмэриин бүтээһэн детальнуудые эхилхэ зуураа:

—Манай Федор Савкин нилсагты. Заводоймнай ... карьнуудай нэгэн юм. ... жэлдэ нүхэр Савкин 3 ... габари дүүргэхэ зуураа, ... рижуулгын хэдэн дурадхажо, токарна станогойнгоо ... горьтойгоор дээшэлүүлжэ...

Нүхэр Савкинай хүдэлмэри байхыень харахадаа, хэр... һайнаар шудалһан хүн ... хээр. Гарынь оншотойхо... ногойнгоо оньһонуудые ... тощиилдоһон детальнуудаа хэм хэмжүүр соогоо...

—Нүхэр Савкин, боло... һан һунгалтын үдэрые ям... угтаха зорилготойбта?—... хада:

—Түрүүшын кварталай ... рита түсэбые хоёр ха... дүүргэхэ байхаб. Теэд со... рысөөнэй ёһо журам гэ... харуулхынгаа хажуугаар ... нүхэдтөө туһалха зэргэтэ... Тиимэһээ эдэ залуу ток... хаба шадалаараа туһа...—гэжэ харюусана.

Арматурын цехтэ нүхэр Савкин гэгшэдтэл адляар ... рилдэг хүнүүд нилээд ... үдэрнүүдтэ цехын алиншье ... ришэнтэй хөөрэлдөө һаа, ... нойнгоо Верховно Совед... тын үдэрые ажалай шэн... таар угтаха гэһэн нэгэн ... ригтой байһаниинь мэдэ...

Э. ...

Түрүүшүүлэйнь тоо олошорно

«Кооператор-комсомолец» гэжэ олзоборилгын артель Улан-Удэ городой түрүү предприятинуудай нэгэн юм. Тус артелиин оёдолшод хубсаһа оёхо түсэбөө һара, квартал бүхэндэ амжалтатайгаар дүүргэдэг байна. Артелиин аяар зуу гаран хүдэлмэришэд 1958 оной түсэбые Агуу ехэ Октябриин 40 жэлэй ойн һайндэрһөө бэелүүлжэ эхилһэн байгаа. Мүнөө тэрэ гэһээр 3 һара болохоёо байна. Ажалай үндэр бүтээсэ туйлагшадай тоо үдэр ерэхэ бүри олошорно. Артелиин коллектив болохоёо байһан һунгалтын үдэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтахын түлөө социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа оронхой. Эндэхи оёдолшод 1958 ондо продукциингаа ассортиментые о... ха гэһэн гол зорилго ур... Тэрэнэй тулада үйлэдбэр... хэдэн шэнэ технологи н... хэрэгтэй. Тиимэһээ хэдэн ... тэд оёдолой түрүү пред... дай үйлэдбэритэй танилса... да ондоо городуудта эльгэ... лан нарижуулагша нүхэр А... нэхэлгын 3 станок зохёожо ... гада оруулһан байна. Мү... эй Верховно Соведтэ һунга... дэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөө... хитэйгээр хабаадалсажа ... хүдэлмэришэд нүхэд Шра... хина, Синяева болон буса... бүхэнэйнгөө нормые хо... дүүргэнэ.

Л. ...

ИЛИМЭЙ АНГУУШАД

Эрхүүгэй областиин Доодо-Илимэй райпотребсоюзай заготконторын ангуушадай бригада Катанга мүрэн шадархи ой тайгада 5 һарын турша соо агнажа, һаяхан агнууряа дүүргэбэ.

А. Черемных гэгшын хүтэлбэрилдэг ангуушадай бригадынхид слоһон олзоёо Катанга мүрэниие зубшан олон модоной газарта нохойгоор шэрүүлэн, хараалагдаһан газартаа абаашаа. Ангуушад 5 һарын турша соо агнаха зуураа ондатр, булга, хэрмэ, мүн бусадшье ангуудые олоор баряа. Бригадын гэшүүд үнгэрэгшэ жэлэй 4-дэхи кварталайнгаа түсэбые 108 процент дүүргэбэ.

Доодо-Илимдэхи аймагай центрһээ ангуушадта самолет ерэхэ байба. Ангуушад самоледой ерэхые хүлеэжэ, үдэшэндөө ангуудайнгаа арһые сэбэрлэдэг, агнуури хэһэн тухайгаа хөөрэлдэдэг байгаа.

Нэгэтэ үглөөгүүр самоледой хүршэгэнэхэ абяан дуулдаба. «ЯК-12» маркын багахан самолет доохонуур ниидэн, газарта буушаба. Ангуушадта үнинэй танил болоһон пилот В. Подколзин энэ самоледые жолоодожо ерээ.

Ангуушад самоледто һуужа нютагаа бусаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. (дээрэһээ) А. Черемных гэгшын даадаг бригадынхид самолет угтажа байна. 2. Эрхим ангуушан эвенк М. П. Качин.

ТАСС-эй фотохронико.

...үүргэ тон ехэ

...элнүүдтэ мал ажалай ...и ехээр абадаг боло... ...үрысөөн аймагай мал... ...а үргэнөөр дэлгэржэ ...е аймагай колхозууд ...эн бүриһөө 1800—1800 ...шо бэшэ һү һаахаар ... Мүн хонишод улаан ...хандалгада харюу бол... ...элдэ 100 эхэ хониноо ...абаха, хонин бүриһөө ...м нооһо хайшалха со... ...уялга абаа.

...лго бэслүүлхэ хэрэгтэ ...ьтурын эмхи зургаа... ...гэ дүүргэхэ ёһотой. Мү... ...элжэлгын, түл абалгын ...адай соёл гэгээрэлэй ...д хангахын тула хүдөө... ...блиотекэнүүд шармайн ...илээ. Аймаг соо хүдөө... колхозуудай 9 клуб, ...хозой 3 клуб, тэрэшэлэн ...кэ бии юм. Аймагай ...онхолойн Культурын ...һүүлэй үедэ ажалаа ...ка байнхай.

...ралдайн хүдөөгэй клуб, ... хүдэлмэреэ һайнаар ...дэхи клубые даагша нү... ...ионова ажалаа зүбөөр «Гигант» колхозой ма... ...э дуу, хүгжэм ба хатар ...кок эмхидхэгдээ. Эндэхи ...уу, хатар, зүжэг наада ...а байдаг юм. Колхозой ...мэ, отарануудта ошожо, ...уулна. Дүтын колхозуу... ...ажа, хэдэн концерт та... ...а юм.

...н хүдөөгэй библиотекые Леонова малай фермэ, ...р ябажа, малшадай ...рхолтой хөөрэлдөө хэнэ. ...нүүдэл библиотекэнүү... ...улжэ үгөө. Тэдэнэй но... ...радаа хоёр дахин һэл... ...даг, уншагшадайнь тоо ...шороо.

...колхозой культбаза На... ...э эмхидхэгдэнхэй. Һаа... ...ай, библиотекын хүдэл... ...тэй хамта культбазын... ...булангые гоёор шэмэг... ...азада газетэ, журнал... ...а; лекци, элидхэлнүүд ...дана. Культбазые дааг... ...ол басаган Н. Титова ...е урижа, малшадай ...рхолтой лекци уншуул... ...аралдайн дунда һургуу... ...шанар Петр Кузьмин, ...ньков һайн лек... ...уншаа. Эндэхи малшад ...-5 дахин кино харадаг. ... дэргэдэ бани нээгдэн...

...ын үедэ малай холын ...рануудаар кино таһалга... ...уулхын тула нүүдэл хоёр ...олгообди.

... Культурын байшангай... ...дай дунда соёл гэгээрэ... ...эри ябуулха агитбрига... ...э. Культурын байшангые ...хэр Челночкова тэрэ агит... ...хүтэлбэрилхэ юм. Энэнь ...мэ, отарануудаар ябажа, ...етэ, «Дайшалхы хуудаһа» ...а, малшадай дунда хөө... ...кци эмхидхэхэ, концерт ...байна.

...культурын зарим эмхи ...д ажал хүдэлмэреэ үшөөл ...буулна. Жэшээлхэдэ, Ни... хүдөөгэй библиотекые ...хэр Ларина малай фермэ, ...та нүүдэл библиотекэ ... Хара-Шэбэрэй хүдөөгэй ...аагша нүхэр Колобков ...най кружок мүнөө боло... ...эдүй байһаар.

Г. Конев, Мухаршэбэрэй ...мгүйсэдкомой культурын таһагые даагша.

Габьяата багша

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн—профессор И. А. Спирюхов В. А. Абрамовта БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамота барюулжа байна.

И. Посталицынай фото.

Граждан дайнай гал дүлэн мушхаран, галзуу дайсад гэдэргэ сохигдожо байгаа һэн. Тэрэ үеэр залуу Василий Абрамов дайсадаа дараха бүгэдэниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байба. «Василиимнай уранзураашал болохо даа, ши һурахал ёһотойш» гэжэ хани нүхэдынь хэлэдэг байгаа. Юундэб гэхэдэ, Василий Абрамович сэрэгэйнгээ частиин ханын газетые уран бэрхээр гоёодог байһан юм.

1922 ондо нүхэр Абрамов уран зурагай һургуулида орохоёо Москва ошобо ха. Уранзурааша болохо хэды дуратайшье һаа, юундэшьеб, багша болохо гэһэн эрмэлзэлынь бүри булюу байгаад, Москвагай гүрэнэй университедэй уран зохёол ба искусствын факультедтэ ороһон юм. Тэндэ табан жэлэй туршада һайнаар һуража дүүргээд, һүүлээрнь аспирантурада һураһан байна.

Василий Абрамович 1935 ондо, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай һаяхан тогтоод байхада, багшалхаяа ерээ һэн. Тиихэдэ оройдоо арба гаран багшанар байһан юм гэлсэдэг. Багша бүхэн ехэ даабаритай байдаг байгаа. Тиин, В. А. Абрамов ород хэлэ, хариин ба ородой уран зохёол гэхэ мэтэшэлэн 4—5 юумэ заадаг байба. Мүн баһа арад зоной дунда ябуулагдадаг соёл гэгээрэлэй хүдэлмэридэ хабаадалсажа, лекци, элидхэл уншадаг байгаа.

1958 оной январиин 18... Шаргал улаан наранай уулын толгой шүүрээдүй байхада, Василий Абрамович улаан папкаяа һугабшаланхай, институдайнгаа үүдые татаба. Тиихэтээ хамта 60 наһанайнгаа жаргалай үүдые таталсаа. Тэрэ 25 жэлэй турша соо багшанарай институтда ходо ажаллаһан байха юм. Хэды олон залуу багшанар, хүмүүжүүлэгшэд Василий Абрамовичта заалгаа гээшэб! Мүнөөшье институдай студентнэр Василий Абрамовичые эгээл хүндэтэй багшамнай гэжэ тоолодог. Тиигэхэнь зүб. Энэ багша ном зааха бэлиг шадабаряараа, номгон даруу зангаараа студентнэрэй хүндэлэлдэ хүртэдэг, дура сэдьхэл татадаг бшуу. Василий Абрамович лекциеэ ехэ ойлгосотойгоор уншадаг юм. Эртэ урда сагай уран зохёолһоо эхилээд, мүнөөнэй литературын томо томо зохёолнуудые сэхэжээр мэдэдэг байна. Бүхы мэдэһэн юумэеэ студентнүүдтэ дамжуулдаг өөрын онсо аргатай: удаахананаар, даруу хоолойгоор, орёо үгэнүүдыень самбар дээрэ бэшэжэ, ойлгогдоогүй юумэнүүдые дабтажа байгаад заадаг. Студентнэрэй эрилтэнүүдтэ урин налагайгаар хандажа, хүн бүхэндэ хандаха, хэнтэй яажа хөөрэлдэхэеэ мэдэдэг. Уран зохёолой теори тухай лекци уншадаг. Ород, совет, хариншье оронуудай уран зохёол тухай заадаг. Василий Абрамович багшалхаһаа гадна, научна хүдэлмэри хэдэг байна. 1947 ондо диссертаци барижа, филологическа науканuудай кандидат болоод, доцентын нэрэзэргэдэ хүртөө бэлэй. Тэрэнэй зохёолнууд НИИК-ын, институдайнь дэбтэрнүүдтэ хэблэгдэн гарадаг. Доктор болохо зорилготой зохёол мүнөө бэшэжэ байнхай.

«Арадай гэгээрэлэй отличник» гэһэн тэмдэгээр, Хүндэлэлэй хэдэн грамотаар шагнагдаһан, олон медальнуудтай юм.

...Январиин 18-най үдэшэ. Хүндэтэ багшын түрэһөөр 60 жэлэйнь, эрдэм ухаанай хүдэлмэри эрхилжэ, багшалжа эхилһээр 25 жэлэйнь ойн үдэрые тэмдэглэхээ олон багшанар, студентнэр, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд суглараа. Василий Абрамовичын ажал-ябуулга тухайда филологическа наукануудай кандидат А. А. Белоусов тобшохоноор элидхэл хэбэ. Һүүлээрнь БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн, профессор И. А. Спирюхов «БМАССР-эй һургуулинуудай габьяата багшын» үнэмшэлгые нүхэр Абрамовта барюулба. Василий Абрамовичта урдань заалгаһан, БМАССР-эй Гэгээрэлэй министр И. В. Баранников юбилярые амаршалаа. Нүхэд Ц. Б. Цыдендамбаев, Намжил Балдано, Х. Н. Намсараев, мүн тэрээндэ урдандаа заалгаһан ба мүнөө Улан-Удэ, хүдөө нютагуудта хүдэлдэг багшанар, студентнэр амаршалба.

В. А. Абрамов харюугай үгэ хэлэхэдээ, пенсидэ гаралга тухай нэгэшье дурдаагүй, «хүдэлхэ, хүдэлхэ» гэһэн үгэнүүдые дабтаба.

—Магад минии түрэһөөр зуун жэлэйм ойе бултадаа сугларжа, тэмдэглэжэ болохобди,—гээд үгэеэ дүүргээ.

Василий Очиров, студент.

„КОММУНИЗМ“ КОЛХОЗДО

ХАБАРАЙ ТАРИЛГАДА БЭЛДЭНЭ

Колхоз хабарай тарилгада эмхитэйгээр бэлдэнэ. Агротехникын нормонуудай ёһоор хабарай тарилгада гүйсэд хүрэхэ 1650 центнер шэниисэ, 300 центнер овес, 200 центнер ячмень мүнөө үрэһэндэ хаагданхай. Аймагай үрэһэ-шалгалгын станциин үгэһэн үнэмшэлгын ёһоор бүхы үрэһэниинь һайн шанартай байба.

Поли болон сабшалангай талмай дээрэ нар шэбхэ зөөжэ гаргаха даалгабари мал ажалай фермэ, гүүртэ болон отаранuудта үгтэһэн байна. Мүнөө поли дээрэ 500 гаран ашаа нар шэбхэ гаргагданхай.

МАЛДАА ШЭНЭ БАЙРАНУУДЫЕ БАРИНА

Түргэнөөр олошоржо байһан ниитынгээ малда типовой, дулаан байрануудые колхоз олоор барина. Артелиин центр шадар 16 түрэхэ гахайнуудай багтаха типовой байрые нүхэр Д. Арьяевай хүтэлбэрилдэг бригада барижа эхилээ.

Мүн 500 толгой эхэ хонидой багтаха типовой байра һаяхан гаар баригдажа захалханъ. Тэрэнһээ гадна 96 тугалай багтаха байра баригдаха юм.

УЛААН ТУГТАЙ ГҮҮРТЭ

Колхозой һаалишадай социалис мүрысөөнэй декабрь һарын дүнгүүдээр коммунист Дашинима Юндунович Найдановай даадаг һаамхай үнеэдэй гүүртын малшадта артелиин правлениин, партийна эхин организациин дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шан барюулагдаба.

Үнгэрһэн декабрь һарын турша соо түс гүүртын һаалишад һү һаалгые нилээд дээшэлүүлһэн байха юм. Гүүртын зарим түрүү һаалишад Цыбикмит Занданова, Цындыма Лубсанова болон бусад декабрь һарада һаамхай үнеэн бүриһөө 7 — 8 литр хүрэтэр һү һаагаа. Тэдэнэр һү һаалгые дээшэлүүлһээр мүнөө сүүдхэдээ үнеэн бүриин 8—9 килограммһаа доошо бэшээр һү һаажа, тарбагатайнхидай үүсхэлээр абаһан уялгануудаа хүндэтэйгөөр дүүргэнэ.

ФЕРМЭДЭХИ КУЛЬТБАЗА

Нёдондо жэлдэ 2-дохи комплексно бригадын һаамхай үүлтэртэ үнеэдэй фермэдэ культбаза эмхидхэгдээ һэн.

Фермын малшад энэ культбазадаа сүлөөтэйдөө орожо, ниитэ-политическэ, хүдөө ажахын темэнүүдээр хөөрэлдөө шагнаха, газетэ, журналнуудые уншаха, домино. шатар наадаха, Улан-Удэ, Иркутскһаа; мүн Москва городһоо радио дамжуулгануудые шагнажа, культурнаар амарха арга боломжотой.

С. Шарапов.

Сэлэнгэ.

Энеэдэнэй саана ханяадан

Сайн, нүхэр Тархай!

Манай Зэдын аймагай центр Петропавловка тосхондо хүхэ энеэдэн болоо һэн. Юундэб гэхэдэ, эндэ һаяхан нэгэ хүн үдэшын харанхыда тосхоной үйлсөөр ябажа ябатараа «хэмэл одо харыт!» гэжэ байжа хашхарба ха. Хүнүүд сугларба. Мүнөөхи хүн столбын оройдо байһан бүрэгэр улаан электролампые заажа байжа хашхарба. Үнэн болоһон ушарыень мэдэхэдээ хүнүүд эльгэ хатан энеэлдээд, урамаа хухараад, тараа һэн. Ушарынь, мүнөөхи хүмнай нилээд халамгай байгаад, арай арайхан носоо боложо, улайран байһан лампые һогтуу нюдөөрөө харахадаа нээрээһээ «хэмэл одон» гэжэ һанаһан байгаа бшуу!

Энэ хадаа энеэдэн. Теэд, энеэдэнэй саана хашартайхан лэ ханяадан бии юм. Үдэшэндөө аймцентрын үйлсын столбнуудай оройдо, айлай гэрнүүдтэ носожошье, болижошье ядашанхай электролампочканууд һүлылдэн, хүнүүдэй сухал хүргэжэ байдаг болошонхой Айлнуудташье, мүн аймагай комхозой конторо соошье электролампын хажуугаар керосинтай лампын носоогдонхой байханъ али олон. «Носожо ядажа, дутуу зобошонхой лампануудые улайлгаһанай хэрэг юм?» гэжэ, Тархай, Та һанаха байхат. Теэд, тиигэжэ улайлгаад байхадань комхозой ашаг олзо доошолдоггүй бшуу! Юуб гэхэдэ, электролампын улайгаа, сайгаашье һаань, комхоз абахал юумэеэ—лампочка бүриһөө дунда зэргээр һарын 11—12 түхэриг абажал байдаг. «Аба гэхэдэ алеэ наашань, үгэ гэхэдэ ү-татай» гэһэн оньһон үгэ комхозойхидто зорюулжа зохёогдоһон шэнги болонхой.

Нүхэр Тархай, манай аймцентртэ ерэжэшье болохот. Ерэбэл улайжа байһан электролампын үдэшын 9—10 часай үеэр хоёр дахин онигод гэхэдэнь бү сошооройгты. Тэрэтнай «механик нүхэр Минин хаана ябанабши? Наашаа, станци руугаа ерыш. Гэрэл унтарханъ лэ!» гэһэн тэмдэг гээшэ. Тээ нэгэ хэды болоод үнөөхи лампатнай гурба дахин анигад гэхэ. Тиихэдэнь «дүүрээ, унтараа!» гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй. Лампын унтархада станци руу хонходожо, сагаа бараһанай хэрэггүй. Тэндэһээ «түлишэ дууһаа!» гэһэнһээ гү, али «ремень таһараа!» гэһэнһээ ондоо харюу дуулахагүйт.

Үбэлэй үдэшын утые нимэрхүүгээр лэ үнгэргэжэ байналди даа, нүхэр Тархай!

А. Шебенеев.

Манатай нюдөөр, ээдэлдэһэн хэлээр...

Хүндэтэ Тархай, салингаа саг соонь абанагүйбди. Ярууный аймагай Эгэтын МТС-эй ахалагша бухгалтер нүхэр Бутуу Спиридонович Спиридонов архиин арбан гурбан жолоодо хүтэлэгдэн, саарһа дансаяа саг соогоо табижа, салингай мүнгэ абахаяа мартадаг.

Тракториcтнарай «салимнай хэзээ гарахаб?»—гэжэ һурахада, энэ бухгалтер манатай нюдөөр, ээдэлдэһэн хэлээр «М...м...мэдэнэгүйб!» гэжэрхидэг. Арайшье гэжэ банк ошоходоо халтад гэбэл ямар нэгэн документ буруу бэшэһэн байжа, мүнгэеэ абангүй бусадаг юм. Банк МТС хоёрой хоорондо хооһоор харгылһаар байтарынь үдэр саг үнгэржэл байдаг.

МТС-эй дирекци энээндэ хэмжээ абадаггүй. Хүндэтэ Тархай, энээн тухай МТС-эй дирекцитэй хөөрэлдэжэ үгыт.

Д. Эгитуев.

Түрүүлэгшын зүүдэн

Нэгэтэ һүни Хэжэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Ткаченко «Улаан нара ургалжа асараад, үнгэрэгшэ жэлэйнгээ хартаабхые хүрэһэн газарһаань гэдхээжэ, хүрэнгын хартаабхатай болобобди...» гэжэ зүүдэлбэ ха.

Энэ зүүдэниинь ёһоор һонин бэзэ? Ткаченкын иигэжэ зүүдэлхэнь буруу бэшэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, үнгэрэгшэ намар 6 гектар талмайн хартаабхые «ургасань бага» гэжэ малтуулаагүй юм. Теэд, мүнөө болоходо, энэ колхоз хүрэнгын хартаабхагүй байшоо. «Гэмынь урдаа, гэмшэлынь хойноо» гэдэгтэл, нүхэр Ткаченко «тархишье малтуулхаа яагаа һэмбиб. Мүнөө газар хүрэшоо. Гектарай 26—30 центнер абтахал һэн»—гэжэ һанаһанаа зүүдэлһэн гэхэ.

М. Тархай.

ШЭНЭ БҮЛЭ

(Залуушуулай хурим)

Сагаатай тосхоноорхин ямар нэгэн ехэ юумэндэ бэлдэһэн янзатай, тухагүй байба. Залуушуул илангаяа хүхюутэй. Тиигэншьегүй яахаб даа. Үетэн хоёр нүхэдынь хэтын жаргалта байдал зохёохо зорилгоор хуби заяагаа холбуулха гэжэ байгаа бшуу!

Арюухан агаарта тамаран ябаһаншуугаар харагдааша алтан шара наранай Баян уулын баруугаар шурган, хараа далда орохо багтань үдэрэйн гөө ажал дүүргэһэн залуушуул отара, гүүртэнүүд тээһээ колхозой центр худар шамдан, хонгёо хоолойн эгэшэг аялга зэдэлүүлһээр ерэбэд.

Харанхы һүниие һаргаама хурса гэрэлтэй электрын лампочканууд колхозой тосхоной гудамжаар, айлнуудай гэрнүүдтэ гансада ялагад гэлдэн, һаруул гэрэлээ сасаруулна.

— Болзор гаргаһан сагнай ойртобо. Уряалта зоноо, ураг саданаа ерүүлхэ сагнай болоо,—гээд хэншьеб, комсомолшуудай нэгэн дурадхана.

Эндэхи эгээл уужам. сэбэр байшангай нэгэ таһалга соо хүндын стол түхеэрөөтэй байба. Уданшьегүй тэдэ столнууд эзэтэй болоно.

Залай зүүн ханые түлгүүлжэ табигдаһан, улаан баархадаар хушагдаһан нэгэ стол аминдаа табяатай байгаа. Дээрэнь бэхын гоё приборһоо эхилээд бэшэг тамгада хабаатай бусад бүхы хэрэгсэлнүүд бии. Тэрэнь ямар нэгэн конторо бэшэ, харин басаган хүбүүн хоёрой хэтэ наһанай жаргалтай ажаһуудалые батадхажа, гэр бүлын гэршэ болохо хуулиин документ зохёохо стол байшоо. Харан гэһээмнай Гэгээтэйн сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Жапов тэрэ столой саана һуунхай, саарһа гуурһа гаргажа, ажалаа үргэлжэлүүлхээр забдана.

Уданшьегүй столой дэргэдэ хэдэн залуушуул хүрэжэ ерээд, ямар нэгэ шухала асуудалаар түрүүлэгшэдэ хандаха янзатай. Тэрэ үеэр заал соо гэнтэ абяа шэмээгүй боложо, хүнүүдэй хөөрэлдөөн хуряагдана. Нүхэр Жапов басаган хүбүүн хоёрой гэрлэһэнэй үнэншэлгэ тэдээндэ үгэхэтэйгөө хамта, шэнэ бүлын зол жаргалтай һуухыень хүсэжэ, гарнуудыень барин, баясхалан хүргэбэ.

—Нүхэдүүд! Цырен-Дондог Бутидцуу хоёр хуулиин ёһоор гэр бүлэ болобо гээшэ. Тиимэһээ, хурим түрыень бүтээгыт!— гээд нүхэр Жапов сугларагшадта хандаба.

—Колхозоймнай үнэр баян бүлэдэ үшөө нэгэ совет шэнэ бүлэ нэмэбэ,—гээд, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой комсомольско организациин секретарь нүхэр Цыренжапов хэлэбэ.

Бэри хүбүүн хоёр колхозойнгоо залуушуулай дунда һуурингуудаа эзэлнэ.

—Комсомол ёһоной түрэеэ үргэлжэлүүлһэн дээрэ тоолоод, шэнэ бүлын түлөө духаряа бария!—гэжэ ВЛКСМ-эй Зэдын айкомой секретарь нүхэр Идамжап Галсанович Самбуев үгэеэ дүүргэхэ дээрээ хэлэбэ.

Удаа тээнь колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Дарма Чимитович Чимитов бодожо үгэ хэлэхэ зуураа, хоолын Түгнэһөө ерэһэн худанараа хуримда сугларагшадтай танилсуулба.

—«Урдын юумэ ула боложо, мүнөөнэй юумэ зула болоо» гэлсэдэгэй ёһоор, хонин ажал хүгжөөхын түлөө тэмсэлэй түрүү зэргэдэ ябаһан колхозойнгоо эрхим хонишон Цырен-Дондог манай үрэ хүүгэдые хүмүүжүүлжэ байдаг Сагаатайн эхин һургуулиин багша Бутидцуу хоёройнгоо түрэ хуримые шэнэ ёһоор тэмдэглэжэ байнабди. Коммунизмын замаар ерээдүйн гэрэлтэ һайхан байдал зохёожо байһан биднэр хадаа Октябриин үрэнэр, Ленинэй ашанар болохо хүүгэдээ гэр бүлэ болгожо байһандаа омогорхонобди. Шэнэ бүлэдөө амжалта хүсэжэ, амтан эдеэнэй дээжэ бариял,— гээд дурадхана.

Мухаршэбэрһээ ерэһэн урагуудтаа колхозойнгоо ажаһуудал, ажал хүдэлмэри тухай тобшоор хөөрэжэ үгэлгэн болоно.

Шэнэ бүлын эбтэй, зүбтэй, үнэр баян, золтой жаргалтай ажаһуухыень ажалдаа амжалта ехэтэй байхыень хүсэһэн юрөөлэй үгэнүүд хэлэгдэнэ. Гэрээр дүүрэн бараатай, болбосон һайхан ажаһуухыень хүсэһэн бэлэг сэлэгүүдшье барюулагдана. Элбэг дэлбэг эдеэтэй байхын түлөө буфет, халуун сайтай байхын түлөө самовар, бүхы хэрэг бүтээхэдээ нарин нягта байхыень хүсэһэн часы, 12 хүнэй нэгэн доро һуужа эдеэлхэ амһартатай сервиз барюулагдахадаа — тэды олон үринэртэй болотороо үнэржэхыень хүсэһэн гэхэ мэтэ олон юрөөл хэлэгдээ. Эдэ бүхы юрөөлнүүд нэрьемэ альга ташалгаар баянай уран аялгаар үдэшэгдэнэ.

Эдеэлэлгэн, хөөрэлдөөн, хүхилгэнэй хажуугаар хатар, танца, ёохор наадан болоно. Худа урагууд бэе бэеэ урилсан хатарна.

Хонин тоолэйтэ Зэдэ—Борьёоһоо, хундаган духаряата Түгнын талаһаа хамтаржа, үри хүүгэдээ айл бүлэ болгожо, ураг эльгэнэй барисаа холбоотой болгожо байһан энэ һайхан түрэ хуримнай Совет засагай аша үрэ гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Урдань Түгнэ, Борьёо нютагуудай зон танилсахаһаа байтагай, дуулалсаашьегүй байһан юм. Мүнөө түрэ хуримдаа айлшалалсахын тула 300—400 километр зайтай газарта—үргэн ута голнуудые гаталжа, үндэр орьёл уулануудай орой дээгүүр дабажа,— нэгэ часай турша соо самоледоор ниидэн ерэхэ аргатай болоо. Айлшадайнгаа автобусаар ерэхые хүлеэжэ байн гэһээнь. түгнынхид самолёдоор бууба.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд—шэнэ юумэ үүсхэн дэлгэрүүлэгшэдэй нэгэн болоно. Аймаг доторхи түрүүшын комплексно бригада анхан эндэ эмхидхэгдэһэн байгаа. Комсомол ёһоной инмэ түрэ хуримые хүршэнэрынь — Ленинэй, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр Г. С. Дармаев, С. Д. Доржиев һайшаагаад, өөһэдтөө туримшуулха һанаатай гэжэ эдэ нүхэд хурим дээрэ хэлэһэн байха юм.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой комсомолшууд ехэ хүсэн болонхой. Багахан артель аад, 53 комсомолшуудтай юм. Петропавловкын дунда һургуули дүүргээд, энэ колхоздо ерэжэ, һаалишан, хонишон, шофер, дархан болоһон хүнүүд эдэнэй дунда олон. Колхозой хонишон Надежда Будажапова ВЛКСМ-эй XIII съездын делегат болгогдон һунгагданхай.

Н. Цыбенов.

НОМ ХУДАЛДАЛГЫН ҺАРЫН ДҮН

...шэ оной һүүл багаар ...опсоюз ном тараал... ...соносхоһон юм. Энэ ...ном тарааха түсэб 170 ...үүргэгдээ.

...икын олонхи районпотреб... ...худалдаха түсэбөө дүүр... ...аршэбэрэй, Иволгын, Сэ... ...закаменай, Баргажанай, ...д аймпотребсоюзууд энэ ...рэгтэ анхаралаа ехээр ..., ном олоор худалдаа. ...алгын һара үнгэргэлгэдэ ...турын, ниитын эмхи зур... ...абаадуулагдаһан байна. ...354 хүн хүдөө нютагуу... ...жа, 42 мянган түхэригэй ...алдаба. Аймпотребсоюзуу... ...авканууд холын фермэ, ...дтэ ошожо, 8 мянган тү... ...ом, брошюра худалдаһан ...

...далдалгын һарын үедэ но... ...оск нэмээгдээ. Зарим ай... ...номой базаарнууд эмхид... ...; Тэндэ ниитэ-политичес... ...-популярна, хүдөө ажа... ... зохёолой номууд худал... ...байна.

...эбэрэй аймагай 60 мага... ...50-ниинь ном тараалгада ...да. Мүн энэ хэрэгтэ нии... ...тараагшад туһалаа. Жэ... ... нүхэр Дашинамжилова ...ригэй ном худалдаһан ...м тараалгынь түсэб эндэ ...ент дүүргэгдээ. Аймагай центрын номой магазин (даагшань А. Казарикина) һарынгаа түсэб 190 процент дүүргэһэн байха юм. Тиигэжэ нүхэр Казарикина нэгэдэхи шанда—300 түхэригтэ хүртэбэ.

Иволгын аймпотребсоюз 20 мянган түхэригэй ном худалдаха байгаад, 21 мянга шахуу түхэригэй ном худалдаа. 38 магазин, киоскнууд энээндэ хабаадалсаһан байна. Зарим магазинууд болон ном тараагшад илангаяа һайнаар хүдэлөө. Жэшээлхэдэ, Гурульбын сельпо (түрүүлэгшэнь Б. Коноплев) түсэбөө 25 процентээр үлүүлэн дүүргээ, комсомол басаган Л. Александрова 1270 түхэригэй ном худалдаа.

Сэлэнгын аймпотребсоюзай магазинууд 168 мянган түхэригэй ном худалдаһан байна. Селендумын номой магазин 3500 түхэригэй ном худалдаха түсэбтэй байһан аад, 4978 түхэригэй ном худалдаа.

Ном худалдалгын һара үнгэргэлгэдэ аймагуудай партийна, советскэ, комсомольско эмхи зургаанууд болон һургуулинууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна. Жэшээлхэдэ, КПСС-эй Закаменай айком ном худалдалгын талаар тусхай комисси байгуулаа. Комсомолой айком, Цакирай дунда һургуули комсомолшууд болон ахалагша классай һурагшадһаа ном тараагшадые томилоо. 50 гаран ном тараагшад айлнуудаар ябажа нилээдгүй ехэ хүдэлмэри хээ. Цакирай дунда һургуулиин 6-дахи классай һурагшад 800-гаад ном, 1200 открытка, 260 зураг арад зондо худалдаа. Баунтын аймагай комсомол Зина Запрягаева ном һайнаар тарааһанайнгаа түлөө ВЛКСМ-эй айкомой грамотаар, Бурмонкоопсоюзай мүнгэн шангаар шагнагдаһан байна.

Үнгэргэгдэһэн һарын туршада нилээдгүй ехэ юумэн хэгдээ. Мүн саашадаашье аймпотребсоюз болон сельпонуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна, комсомольско эмхи зургаануудай ном худалдалгада бодотоор анхаралаа хандуулаад байгаа һаань, бүришье олон ном арад зоной дунда тараагдаха байһанъ дамжаггүй.

Гэхэтэй хамта, энэ шухалын шухала хэмжээ-ябуулгада Хэжэнгын, Ториин, Заиграйн, Бичурын, Баунтын аймпотребсоюзууд хайша хэрэгээр хандажа, ном худалдаха түсэбөө дүүргээгүй байшоо. Тэндэхи хүтэлбэрилэгшэд энэ хэрэгтэ саашадаа харюусалгатайгаар хандаха зэргэтэй.

И. Баженов, Бурмонкоопсоюзай ном худалдаанай ахалагша инспектор.

ЭДИР ХҮГЖЭМШЭД

Хоёр дабхар үндэр байшангай үүдэ орон сасуу, хүгжэмэй ирагуу һайхан аялганууд хаа хаанаһаа зэдэлэн ханхинажа байба. Скрипкын нарихан абяан виолончелиин бүдүүн бастай нэгэдэн зүрхэ хүдэлгэмэ гоё.

Энэ хүүгэдэй хүгжэмэй һургуули гээшэ. Дуу хүгжэмдэ дуратай, 7 наһа гүйсэһэн бэлигтэй хүүгэд энэ һургуулида городой юрэнхы һургуулинуудһаа шэлэн абтадаг. Энэншье гайхалгүй: хүгжэм гээшэ-мнай искусствын гол нарин утаһаниинь болоно ха юм.

Хүүгэдэй хүгжэмэй һургуулиин удхашанар тон ехэ, Һургуули хүүгэдэй юрэнхы бэлиг шадабарии тодоруулан дээшэлүүлхэһээ гадна, манай республикын хүгжэмэй ·училищида хүгжэмтэй танил болоһон, сохом искусствын талаар мэргэжэхэ хүсэлэнтэй үхибүүдые бэлдэжэ үгэдэг юм. Энэ һургуулида 7 жэл һуралсажа дүүргэһэн олохон хүн мүнөө Улан-Удын хүгжэмэй училищида, Москвагай, Ленинградай хүгжэмэй дээдэ һургуулинуудта амжалтатайгаар һуралсажа байна. Һуралсалай энэ жэлдэ Роза Васильева Казань городой консерватори, Алла Давыдова Ленинградай консерватори дүүргэхэнь. Мүн олохон хүн манай республикын театрнуудай сценэ дээрэһээ мэргэжэл шадабаряа харуулна. Тиихэдэ энэ һургуулида һуралсажа гараһан Л. И. Ильина хүгжэмэй училищида, Е. А. Землянова эндээ багшалжа байнад. Мүнөө һуралсажа байгаа эдир

хүгжэмшэдэй олонхинь аха нүхэдэйнгөө жэшээгээр, мэдээжэ алдар суутай хүнүүд болохонь дамжаггүй.

— Би баян дээрэ наадаха дуратайб,— гээд эрхим һурагша Владимир Семичев хөөрэдэг. Унтажашье байхадам баянай абяан шэхэндэм дуулдажа байдаг юм. Мүн бэрхэ һурагша Дарисоо Цыдынжапова һанажа ябаһанаа иимэрхүүгээр хэлээд, ехэл дурлангяар фортепиана тээшээ хараадхина.

Олон жэлэй туршада хүдэлмэрилжэ, баян дүй дүршэлтэй болоһон багшанар хүүгэдые тон ханамжатай һайнаар һургана.

Буурал толгойтой, урихан шарайтай үндэр эхэнэрые хүүгэд тойрон, ехэ илдамаар хандана. Вера Дмитриевна Обыденная энэ һургуулиин эмхидхэгдэһэнһээ хойшо хүдэлмэрилнэ. Тэрэ өөрынгөө наһанай 45 жэлые эдиршүүлые хүмүүжүүлгын хэрэгтэ зорюулаа. Вера Дмитриевнагай ажалые үндэр дээрэ сэгнэжэ, тэрээндэ БМАССР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагшын нэрэзэргэ олгогдоһон байха юм. Һаяхан һургуулиин коллектив нүхэр Обыденнаягай дала наһа гүйсэһэнэй ойе хүндэтэйгөөр тэмдэглээ. Мүн Валентина Сергеевна Соколова мүнөө 50 наһатай, теэд энээнэйнгээ 37 жэлые багшын хэрэгтэ зорюулаа. Иимэ мэргэжэл ехэтэй багшанар тус һургуулида олон.

Хүүгэдэй хүгжэмэй һургуули анха түрүүн 1935 ондо хүгжэмэй училищиин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн юм. Теэд 1941 ондо амяараа болон һалаад, анха ганса фортепианын класстай байһанаа скрипкын, баянай, виолончелиин гэхэ мэтын отделенинүүдтэй болоһон байна. Мүнөө тус һургуулиин бүхы классуудта хамта 285 хүүгэд һуралсана. Энэ жэлдэ дүүргэхэ 15 һурагшадай дунда бурят хүүгэд: Алла Итыгилова, Тамара Зонхоева, Лена Бильдушкинова гэжэ үхибүүд бии. Эдэнэр барандаа өөрынгөө дуратай мэргэжэлые үргэлжэлүүлхэ хүсэлэнтэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1).БМАССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша В. Д. Обыденная пианино дээрэ наадаха хэшээл үнгэргэжэ байна. 2). Баянай отделениин багша Н. И. Грудинин 1-дэхи классай һурагша Боря Дондуковто заажа байна. 3). Скрипкын хэшээл.

О. Васильевай текст.

Е. Ринчиновагай фото.

Эдэнэр шагнагдаба

Сельэлектрогой Бурят-Монголой барилгын-монтажна трестын инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад 1956—1957 онуудта һайнаар ажаллаһанайнгаа түлөө СССР-эй хүдөө ажахын министерствээр «Хүдөө ажахын социалис мүрысөөнэй отличник» гэһэн значогоор шагнагдаба. Тэдэнэй тоодо Улан-Удын 5-дахи барилгын-монтажна управлениин барилгын бригадын бригадир В. П. Береснев, «Сельэлектрострой» трестын ажаүйлэдбэриин таһагай инженер В. А. Глебович, Курумканай ГЭС-эй прораб В. Б. Земеров, 4-дэхи барилгын-монтажна управлениин ахалагша прораб Н. М. Кайдаш болон бусад оролсоно.

В. Шнайдер.

Түмэршэ дархан— ухаалан зохёогшо

Балдан Чимитов «Победа» колхозой эмхидхэгдэһэнһээ хойшо түмэршэ дарханаар хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Чимитов олон жэлдэ һайнаар хүдэлмэрилжэ, колхозой ажалые оньһожоруулха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хээ. Хүдөө ажахын машинанууд болон зэр зэмсэгүүдые заһабарилхынгаа хажуугаар, хэрэгээ болиһон хуушан машинануудые хэрэглэн, олон зүйлнүүдые бүтээгээ. Һүүлэй үедэ энэ дархан хоёр пилорама, тэжээл бутаргаха 3 тээрмэ ухаалан зохёогоо. Эдэ машинануудайнгаа шухала шухала детальнуудые өөрынгөө гараар бүтээһэн байха юм.

Мүнөө нүхэр Чимитов хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ машинануудые заһабарилхынгаа хажуугаар, моридые тахална.

Колхозой правлени, партийна организаци эдэбхитэй дарханай ажалые үндэрөөр сэгнэдэг, жэл бүхэндэ хүндэлэлэй грамотаар шагнадаг, үнэтэ бэлэгүүдые барюулдаг байна.

В. Байбородин.

Яруунa.

Үнеэн бүриһөө хахад пүүд һүн

Түнхэнэй аймагай «Заря» колхозой һаалишан М. Ф. Карнакова үнгэрэгшэ жэлдэ даажа абаһан үнеэн бүриһөө 1707 литр һү һаажа, бусад һаалишадта һайн жэшээ харуулба. СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсохо зуураа, нүхэр Карнакова энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха уялга абаба. Абаһан уялгаяа бэелүүлэн, түрүү һаалишан мүнөө үнеэн бүриһөө дунда зэргээр хахад пүүд, мүн зарим һүтэй үнеэдһээ 10—12 литр хүрэтэр һү һаадаг байна.

П. Демин.

100 хониһоо 174 хурьга абахабди

—Үшөө намар эртэ байхада хонидойнгоо байра заһабарилжа дулаалһан, үбэлдөө хүсэд хүрэхэ тэжээл хашаандаа оруулһан байгаабди,—гэжэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Доржи Цынгунов омогтойгоор хөөрэнэ.

Нүхэр Цынгуновай отарын хонид тобир тарган, мүнөө хурьгалжа эхилэнхэй. Мүнөө жэлдэ 200 холо гаран хурьган абтаад, кошарно-базова аргаар, хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Хонишод Бадма-Цырен Доржиева, Цыбик-Дулма Олзоева, мүн комсомолой уряагаар ерэһэн залуу басаган Клава Поспелова гэгшэд өөһэдынгөө ажалда тон харюусалгатайгаар хандана.

Нүхэр Цынгуновай отарынхид Хориин аймагай «Улаан Одон» колхозойхидой уряае дэмжээд, 100 эхэ хонин бүриһөө 174 хурьга абахын түлөө тэмсэжэ байна. Иимэ нангин зорилго өөһэдынгөө урда табиһан хонишод Сэлэнгын аймагта олон.

Б. Дашиев.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Венесуэлэдэ Хименесэй хархис засаг унагаа...

НЬЮ-ЙОРК, январиин 23. (ТАСС). Хоёр үдэрэй туршада Венесуэлын түб хото Каракаста тулалдаанай болоһоной һүүлээр, Перес Хименесэй хархис засаг унагаагдаа гэжэ радиогоор соносхогдобо гээд Юнайтед Пресс агентствын корреспондент мэдээсэнэ. «Гражданска, мүн сэрэгэй хэдэн хүтэлбэрилэгшэд» правительствын ажал-ябуулгые хиналта доро абтаба.

Унагаагдаһан президент Хименес январиин 23-да үглөөнэй 10 час 35 минутада Америкэдэ бүтээгдэһэн сэрэгэй самолёдто һуужа тэрьелээ. Хименесэй хархис засагта эсэргүү хэгдэһэн тулалдаанда 145 хүн алуулаа, 600 хүн шархатаа гэжэ Хименесые унагаагшадай мэдэлдэ байһан радио соносхобо.

Венесуэлэдэ америкынхид элдэб концессинүүдые байгууланхай юм. Тэдэнэр эндэһээ нефть, түмэрэй руда абадаг байна. Тиимэһээ мүнөө Венесуэлэдэ 40 мянга шахуу америкынхид сугларшоод байна.

Венесуэлын арадай баялигые Америкын монополинуудта худалдажа, тэдээгээр дээрмэдүүлжэ, Хименесэй баяжажа байһан дээрэһээнь, арад зон ехээр дураа гутажа, Венесуэлэдэ буһалгаа хэһэн байна.

НЬЮ-ЙОРК, январиин 23. (ТАСС). Перес Хименесэй засагай унагаагдаһан тухай, Каракаста болон Венесуэлын бусад городуудта болоһон тулалдаанууд тухай хэблэл дэлгэрэнгыгээр мэдээсэнэ. Хименесэй правительство буһалгаа дарахын тулада ехэ хүсэ, тэрэ тоодо танк, артиллери хэрэглэһэн байна. Январиин 22-ой үглөөгүүр Каракасай болон ороной бусад городуу[д] ... сэнүүдтэ хүн зон дахин ... «Хименесые үлдэхэ» гэжэ ... Ара үбэргүй зэбсэглэһэн по... хид хүн зон руу буугаар, ... доор буудаа. Мүн түб хото... хубидань демонстрантнууд... һаа артиллери, танкнууд ... дээ.

Иигэжэ байхадань демо... нууд үсэд шанга эсэргүүсэл... бэ. Каракасай үйлсэнүүдтэ ... данууд бии болоо. Демонстр... үйлсэнүүдые хүндэлэн хааж... циин отрядуудай, правите... сэрэгэй харуулай ябадалд... хэһэн байна. Түб хотодо 10... автомашина, автобусууд ш... гү, али бута сохигдоо гэжэ ... сай радио мэдээсэнэ.

Правительствода эсэргүү... стовкодо ороной олон город... шад эдэбхитэйгээр хабаада... Хименесэй правительство... һаа гараха, демократическ... тельство байгуулагдаха ёһ... һэн эрилтэ забастовкодо х... шад нэгэн дүүгаар табяа. ... фабриканууд хүдэлхэеэ бол... зинууд хаагдаа, түб хотод... нүүд гараагүй.

Буһалгаа хэһэн түб хот... ороной бусад городууд дэм...

Венесуэлэдэ тулалдаану... ложо эхилхэдэ, «прави... орон доторхи байдалые гур... жа шадаха бэзэ» гэжэ ... хэблэл найдаһан байгаа. Т... тулалдаанай боложо байха... гаан Байшан Каракаста... США-гэй посольствотой са... жэ телефоноор хөөрэлдэж... юм.

Англи Йемендэ добтолһоор

КАИР, январиин 22. (ТАСС). Йеменэй хилэ дээрэ байдаг эль-Бейда городой губернатор Нагиб Салех Йеменэй урда нютагуудта Англиин добтолжо байһан тухай иигэжэ хөөрэнэ.

Англиин Йемендэ добтолжо эхилһээр олон жэл үнгэрөө. Гэбэшье, һүүлэй хэдэн неделиин туршада ороной урда зүгтэ илангаяа шанга тулалдаанууд боложо байна. Англиинхид реактивна самолёт, танк, бронемашинануудые болон артиллери хэрэглэн, Йеменэй амгалан зониие хюдана. Англиин бомбардировщигууд эль-Бейда городой шадар үдэр бүри бомбонуудые хаяна. Сомаа, Аль-Гуа, Дюрайба, Нооман, Атба, Хариб, Гахаш, Шуаиб, Шараф, Мадуаген болон бусад һуурин газарнууд ехээр һандаргагдашанхай.

Тэндэхи хүн зон олоороо алуулна, шархатана. Жэшээнь, гансал Хариб городой шадар һүүлэй үдэрнүүдтэ 35 шахуу амгалан зон алуулаа. Нати гэжэ һуурин газарта 20 гаран хүн ами наһаяа алдаа. Мадуаген гэжэ һуурин газарые англиинхидай артиллереэр буудаһан дээрэһээ тэндэхи 8 хүн алуулаа. Добтологшод ямаршье гэм хээгүй хүнүүдые алана. Тиихэдээ эхэнэрнүүдые, үбгэд хүүгэдые гамнанагүй. Булимта... ургасын таригдаһан газары... но, хони, ямаа, тэм... олоорнь буудажа алана.

Йеменэй арад зон булимта... та эсэргүүсэн эрэлхэг зори... тэмсэнэ гэжэ губернатор ... Тээсгэн һаяхан Англиин... Думра гэжэ һуурин газары... һанаатай добтолбошье, ш... рюу абаад, сухариха баат... һон байна. Тиихэдээ 7 хүн... лаа, элдэб буу зэбсэгээ орх...

Англиин мэдэлдэ байдаг... тэй зэргэлһэн нютагуудай... Йемендэ эсэргүү тулалда... хэнэ гэһэн англиинхидай мэд... худал хуурмаг гэжэ губерна... солон тэмдэглэбэ. Бидэндэ ... хид лэ добтолно. Харин ... оронтой зэргэлээд байдаг ... саатан йемен арадай сүлө... тэмсэлые дэмжэжэ байна.

Бидэниие эрхэ сүлөөгүй ... гэжэ империалистнуудай ... байхадань, амгалан тайбана... ты гэжэ бүхы арадуудые С... Союз уряална. Бидэнэр С... Союзые инаглан дурлажа, ... хэнһөө хүндэлнэбди, харин ... империалистнуудые үзэн яд... гээд губернатор Нагиб Са... дүүлбэ.

Капиталис оронуудта хүдэлмэришэд улам олоороо ажалһаа хаюулна

✪Гушаад онуудта болоһон экономическа кризисэй һүүлэй үеынхидэл олон хүдэлмэришэн мүнөө Канадада ажалгүй болонхой. 754.640 хүн ажал бэдэржэ ябана гэжэ хүдэлмэришэдые ажалда абадаг гүрэнэй конторонууд 1958 оной январиин 2-то тэмдэглээ. 1933 ондо экономическа кризисэй түлэг дундаа боложо байхада 817 мянган хүн Канадада ажалгүй болоһон байгаа.

✪ Урда, Центральна Италида хүдэлмэригүй батрагууд тэмсэлээ үргэлжэлүүлһээр. Хүдэлмэри үгэгты, мүнгэ зөөреэр туһалагты гэһэн эрилтэ тэдэнэр табина.

Казерта, Латина, Гаета, Сецце гэжэ городуудта батрагуудай демонстраци болоо. Элдүүрилэгдэдэггүй 10 мянган гектар газар тарягашадай дунда хубаагдаха, ... ригүйшүүлдэ тэдхэмжэ үгт... той гэжэ Казертэдэ болоһо... страцида хабаадагшад м... Демонстрацида хабаадагш... лици добтолжо, резинэ м... даар тэдэниие сохёо гээд ... газетэ бэшэнэ.

✪ Таиландда Яла гэжэ п... да байдаг айхабтар ехэ оло... ник һаяхан хаагдаа. Оло... хүдэлмэришэн ажалгүй ... Таиланд хадаа олово абаха... эрхилдэг Уласхоорондын ... гэшүүн юм. Советэ ородо... нуудта олово абалга эрид б... гогдохо ёһотой гэжэ энэ с... радхаа. Тиимэһээнь Та... оловын 19 рудник мүнөө ... дэлхэеэ болёод байна.

Таиланд мүнгэ зөөреэр хашагдажа байна

ПАРИЖ, январиин 23. (ТАСС). Таиландын мүнгэн сан «хооһоршонхой» гэжэ Таиландын премьер-министр Таном Киттикачон январиин 22-то корреспондентнүүдтэ... лээ. Һүүлэй 10 жэлэй ... Таиланд 400 миллион ... үридэ оронхой гэжэ тэрэ ...

Саста уулын зэрлиг хүн тухай

Үбэлшье, зуншье хайладаггүй мүнхэ мүльһөөр хушаатай Саста уулын (Гималайн) һарьдаг орьёлнуудта ёһотойл зэрлиг хүнүүдэй, али хүн дүрсэтэ амитадай байдаг тухай һүүлэй үедэ Европа, Азиин, Америкын олон оронуудта, манай СССР-тэшье хэлсэдэг болонхой. Иимэ хүнүүд сохом бии гү гэһэн статьянууд газетэ, журналнуудта һүүлэй жэлнүүдтэ толилогдодог, ехэ ехэ эрдэмтэд буляалдадаг байна. Тиимэ хүнүүдые эрдэмтэд «снежный человек», бурядшалхада, «саһанай хүн» гэжэ нэрлэнхэй.

Саста уулын хадануудта хүн дүрсэтэй амитан—«йети» (мүн «мирка», «ми-го» гэхэ мэтын нэрэтэй) гэдэгэй бии байһан тухай һураг гараһаар үни заяанай юм. Бүри үнгэрэгшэ зуун жэлэй үедэ Англиин аяншан майор Л. Уэдделл гэгшэ далайн нюруунһаа дээшээ 5.180 метр үндэр газарта Саста уулын мүнхэ мүльһөөр хушаатай һарьдагта бодото хүнэй ябаһан шэнги, тиимэ жэгтэй һонин мүрнүүдые обёороод, тэрээнһээ хойшо эрдэмтэдэй дунда иимэ үгэ хүүр гараһан байгаа. Тиигээдшье энэ үгэ хүүрэй намхажа байтар, Саста уулын эгээн үндэр хяра болохо Эверест шадар хадын аяншалгада гараһан хүнүүдые толгойлжо ябааша полковник Ч. К. Говард-Бери гэгшын телеграмма абтажа, бүхы дэлхэй дээрэ баһа нэгэ ехэ шууяан болоо бэлэй. Энэ аяншалгада ябаашад баһал тиимэ хүн дүрсэтэй амитанай ябаһан мүр хараһан байха юм. Нютагай түбэд зон тэдэ зэрлиг хүнүүдые «метч канг-ми» («канг-ми» гээшэнь «саһанай хүн», харин урдахи «метч» гээшэнь түбэдөөр ямар нэгэ даншье муухай, үмхэй, жэрхэдэһэ хүрэмэ гэһэн удхатай) гээд нэрлэнэ гэжэ аяншад дуулгаһан байгаа.

Һүүлээрнь хэдэн эрдэмтэд, юрын хүнүүд мүльһэтэ хадануудта баһал жэгтэй һонин, хүн шэнги хоёр хүл дээрээ сэб сэхэ ябаһан мүрнүүдые обёороод, фотоаппарадаар буулгажа абаһан, зариманиинь тэрэ амитанай дүрсые-хараадшье үлэшэһэн, абяа гарахыень дуулаһаншье байха юм.

Тиигэбэшье, хүнүүд үшөөл үнэншэдэггүй, «баабгайн мүр хараад тиигэлсэнэ» гэжэ зарим эрдэмтэд тайлбарилдаг байгаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ мүн манайшье ороной научно-шэнжэлэлгын институудта, дээдэ һургуулинуудта СССР-эй Географическа нэгэдэлэй суглаан, зүблөөнүүд дээрэ иимэ зэрлиг, «саһанай хүн» тухай хөөрэлдөөн яһала гарадаг болоо юм. Иимэ зэрэб үгэ юун дээрэһээ гарааб гэхэдэ, Саста уулын «йети» гэдэг амитан манай Таджикистандахи Памирай хадануудта (нютагай зоной нэрэлээшээр, «галуб яван»—айдаһатай хүн) бии гэжэ багсаагдаһан байна. Тэрэшэлэн Хитад орондохи Бага Хинганай хадануудта хүн дүрсэтэй амитадай бии тухайда тэндэхи зон хэлсэдэг юм.

Энэ асуудал—мүнхэ саһа, мүльһэтэй уулануудта зэрлиг хүн бии гү, али үгы гү? гэһэн асуудал — бүхы дэлхэйн, тэрэ тоодо манай ороной эрдэмтэдые, хүн зониие аргагүйгөөр һонирхуулна. Тиигээд энэ талаар шэнжэлэлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха гэжэ манай эрдэмтэд шиидхэһэн байгаа. Памирта бии гэгдэдэг «галуб яван» тухай мэдээсэл тодоруулхын тула үнгэрэгшэ жэлдэ Ленинградай университет тусхай экспедици эмхидхэхэнь гэжэ мэдээсэгдэһэн байна.

Тиигээд манай эрдэмтэд Памирта аяншалгаар гаража, энэ зэрлиг амитаниие, али «саһанай хүниие» зариманиинь нюдөөрөө хараба. Энээн тухай «Комсомольская правда» газетын энэ жэлэй январиин 15-най номерто гараһан статья толилбобди.

Зэрлиг хүнтэй уулзалга

ЛЕНИНГРАД, январиин 14. (манай корр). Памирай «Федченко» гэжэ мүнхэ мүльһэтэ уулада Узбекскэ ССР-эй Наукануудай Академитэй хамта научна экспедициин суглууһан материалнууд Ленинградай университедтэ шэнжэлэгдэжэ байна.

Экспедициин гидрологическа отрядай начальник А. Г. Пронин «Комсомольская правдын» корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө нигэжэ хэлэбэ:

— 1957 оной августын 10-да бидэнэр Федченко гэжэ мүнхэ мүльһэтэ оройн дорохоно хүрэбэбди. Орьёл эгсэ мүльһэнүүд урдамнай ёрбойлдожо байба. Тиинһээршье ябатараа Баляндкиик гэжэ голдо хүрэбэбди. Эндэ ерэхэдэмнай мүльһэн барагдажа, Баляндкиик голой ехэ һаба харагдаба. Урда зүгтөө 500 метр үндэр газарта нэгэ һонирхолтой юумэ харабаб. Хабсагайрхуу үндэрэй оройдо нэгэ хүн байһан шэнгеэр харагдаба. Памирай энэ зүгэй хада ууланuудта хүнүүд оройдоошье һуудаг байдаггүй гэжэ манай экспедициинхид һайн мэдэхэ байгаа. Оройн талмай дээгүүр баабгай ябана гэжэ түрүүшээр һанаандам ороодхибо. Зүрхэнэйнгөө доро оромсоор, тэрэ амитаниие шэртэн хаража захалбаб. Тиинһээршье байтараа урдамни баабгай бэшэ, харин хүн дүрсэтэй амитан байна гэжэ элитээр ойлгоод орхёоб. Нөөхимни нэгэ бага бүхын татаад хоёр хүл дээрээ ябажа ябаа. Бэедэнь ямаршье хубсаһан байхагүй. Бэень улаан буурал үһэтэй. Тэрэ амитан пагдагар бүдүүн бэетэй, урда хоёр мүсэнь аргагүй ута. Энээниинь тон түрүүн обёорооб. Хэбэрынь урдамни ноохи галуб-яван, али «саһанай хүн» гэдэгэй нэгэн ябаа ха. Энэ «саһанай хүн» тэрээхэн урда тээмни агы сооһоо гараад, хоёр зуугаад метр тухай газарта ябамсаараа хабсагайн саагуур далда орошоо. Тэрээниие 5—8 минутын туршада адаглан хараһан байнаб.

Һүүлээрнь гурба хоноһон хойно, августын 13-да, тэрэ газартаа дахин ерэбэб. Үдэшын 6 час тухайл саг һэн.

Хадын оройдо наранай шаргал элшэ тудажа байгаа. Гэнтэ ноохил газартамни «саһанай хүн» гаража ерээ. Баһал тэрэ хоёр хүл дээрээ ябажа, харалан харагдажа байһан хабшал руу,—агыл байгаа ха,—түргэноор далда орошоо.

Тобшо мэдээсэлнүүд

◆ Корейн Арадай-Демократическа Республикада Кован Чхонсон гэжэ нютагуудай хоорондо электропоезднууд ябажа эхилбэ. Электричествээр ябуулагдадаг энэ түмэр замай нээгдэхэдэ Арадай Верховно Суглаанай президиумэй түрүүлэгшэ Цой Ен Ген үгэ хэлэжэ, барилгада хабаадалсаһан хүдэлмэришэдые, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые болон албахаагшадые Корейн ажалшадай партиин, КНДР-эй правительствын зүгһөө халуунаар амаршалаа. Тиигээд энэ түмэр замай барилгада туһаламжанэйнь түлөө Советскэ прав... вода, совет арадта гүнзэг... хэлэй баясхалан хүргэһэн ...

◆ Италида «атомна буу... байха ёһогүй», Итали Амер... кетнэ базануудые өөрынгө... дээрэ байлгаха ёһогүй гэһэн... тэй шиидхэбэриие Итали... Никандро городой муниц... совет нэгэн дүүгаар һайша...

Редакторай ...
О. ГОМБ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам. редактора—32-74. отв. секретаря — 27-37. отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59. пропаганды и переводов — 35-... культуры и быта, промышленности — 34-05. местной информации и писем — 24-74. корректорская—32-67. бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00641. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. ...